Dünyada ve Türkiye’de Tiyatro

Topluluklar · Kurumlar · İş birliği ağları · Festivaller

Dr Zeliha Kuruducu · Araştırma ve takip rehberi

Çağdaş Britanya tiyatrosu, klasik alımlama, uyarlama, iktidar ve direniş çalışmaları için seçilmiş bir başlangıç haritası. Türkiye ayrı bir ana bölümde yer alır.

Kapsam: 22 uluslararası topluluk/kurum ve tarihsel üretim hattı, 3 iş birliği ağı, 12 dünya festivali; Türkiye’den 16 topluluk/kurum ve 8 festival. Bu, bütün dünya tiyatrolarını kapsayan bir sıralama değildir. Seçki araştırma ve eleştiri hedeflerine göre hazırlanmıştır.

Oyun örnekleri nasıl okunmalı? Eserler, kurumun estetik ve üretim geçmişini tanıtmak için verilmiştir; aksi açıkça belirtilmedikçe güncel biletli program anlamına gelmez. Arşiv yapımı, yeniden sahneleme ve yeni yapımı birbirinden ayırın.

Kaynak ile yorum ayrımı: Her maddede tıklanabilir kurum, yapım veya festival kaynakları bulunur. Araştırmaya yönelik notlar ve gelenek sınıflandırmaları, bu verilerden hareketle hazırlanmış analitik değerlendirmelerdir. Kurumlar tek bir ekole indirgenmemiştir. Kaynak dosyada belirtilen güncellik kontrolü tarihi 27 Ekim 2026’dır; eski tarihli kaynaklar tarihsel örnek olarak kullanılmıştır. Bu sürüm çeviri ve yeniden düzenleme niteliğindedir; yeni bir güncellik taraması yapılmamıştır.

Temel ayrımlar: Topluluk/ensemble, üretimi yapan gruptur. Mekân/konuk gösterim sahnesi, gösteriyi ağırlar. Ortak yapım, kaynak ve yaratıcı sorumluluğun paylaşılmasıdır. Ağ, kurum ve sanatçılar arasında iş birliği yapısıdır. Festival, seçki, dolaşım ve kimi zaman ortak üretim platformudur.

01 | Dünya: topluluklar, kurumlar ve ağlar

01 Royal Court Theatre

Londra, Birleşik Krallık | Yazar merkezli üretim tiyatrosu

Çizgi / gelenek: Yeni oyun yazarlığı, politik tartışma ve biçimsel risk. Tek bir oyunculuk ekolünden çok oyun yazarını geliştiren kurumsal modelle tanınır.

Oyunlar / yazarlar: Edward Bond: Saved (1965); Sarah Kane: Blasted (1995). Caryl Churchill de kurumun tarihsel yazarlık hattının merkezindedir.

Bilmeniz gereken: Sizin için ilk durak. Metin, sansür, şiddet ve estetik kırılma ilişkisini Living Archive üzerinden inceleyin. “In-yer-face” etiketi bütün repertuvarı açıklamaz.

Kaynak / takip: Kurum · Saved arşivi · Blasted arşivi

02 National Theatre

Londra, Birleşik Krallık | Ulusal üretim ve ortak yapım kurumu

Çizgi / gelenek: Klasik repertuvar, yeni İngilizce yazarlık ve büyük ölçekli edebiyat uyarlamaları bir aradadır; tek bir estetik çizgisi yoktur.

Oyunlar / yazarlar: Inua Ellams’ın Three Sisters uyarlaması; Michael Morpurgo romanından War Horse. Shakespeare ve çağdaş oyunlar temel izleme alanlarıdır.

Bilmeniz gereken: Metinden sahneye dönüşümü, yapım kaynaklarını ve erişimi birlikte izleyin. NT Live, NT at Home ve eğitim koleksiyonları farklı erişim kanallarıdır. Ellams'ın Antigone'sinin ilk kurumu burası değildir.

Kaynak / takip: Kurum · Ellams arşivi · War Horse / V&A

03 Royal Shakespeare Company (RSC)

Stratford-upon-Avon, Birleşik Krallık | Üretim topluluğu

Çizgi / gelenek: Shakespeare, erken modern drama, oyuncu topluluğu çalışması ve yeni yazarlık. Shakespeare'i yeniden çerçeveleme ve eğitim faaliyetleri kurumsal kimliğinin parçasıdır.

Oyunlar / yazarlar: Hamlet, Macbeth, King Lear gibi Shakespeare oyunları üzerinden farklı dönemlerin sahneleme tercihlerini karşılaştırın; program yalnızca Shakespeare ile sınırlı değildir.

Bilmeniz gereken: Metnin kesilmesi, rol dağılımı, toplumsal cinsiyet ve ulusal kimlik tartışmaları sizin uyarlama hattınıza uygundur. Aynı eserin farklı RSC yapımlarını ayrı araştırma nesneleri olarak kaydedin.

Kaynak / takip: Kurum ve yaklaşım

04 Almeida Theatre

Londra, Birleşik Krallık | Küçük ölçekli üretim tiyatrosu

Çizgi / gelenek: Çağdaş yazarlıkla klasiklerin yeniden yorumunu aynı programda buluşturan, yönetmenlik ve oyunculuk açısından etkili bir Londra odağı.

Oyunlar / yazarlar: Arşivde Ella Hickson'ın The Writer'ı; 2026 program sayfasında Golden Boy ve Desire Under the Elms yer alır. O'Neill ve Odets hattı da izlenebilir.

Bilmeniz gereken: Metin ile sahneleme arasındaki otorite paylaşımı için yararlı. Yakın seyirci mesafesinin sınıf, cinsiyet ve iktidar anlatısını nasıl değiştirdiğine bakın; geçmiş yönetim dönemlerini birbirine karıştırmayın.

Kaynak / takip: Program · The Writer duyurusu

05 Regent's Park Open Air Theatre

Londra, Birleşik Krallık | Açık hava üretim tiyatrosu

Çizgi / gelenek: Açık hava mekânına göre yeniden düşünülen klasikler, müzikaller ve yeni uyarlamalar. Çevre, mevsim ve seyirci yerleşimi dramaturjinin parçasıdır.

Oyunlar / yazarlar: Inua Ellams: Antigone (2022), Sophokles'in çağdaş yeniden yazımı; Max Webster ve Jo Tyabji'nin sahneleme çalışması.

Bilmeniz gereken: Antigone araştırmanız için doğrudan üretim bağlamı. Metin siparişi, oyuncu seçimi ve koro düzenini kaydedin. Bu yapımı National Theatre üretimi diye anmayın; kurumun kendi siparişidir.

Kaynak / takip: Yapım ve ekip · Yazar arşivi

06 Schaubühne

Berlin, Almanya | Repertuvar tiyatrosu ve ensemble

Çizgi / gelenek: Yönetmen tiyatrosu: klasik metnin güncel toplumsal çatışmalarla yeniden kurulması. Thomas Ostermeier hattı belirgindir; Katie Mitchell gibi farklı estetikler de yer alır.

Oyunlar / yazarlar: Shakespeare: Hamlet, Richard III; Ibsen: An Enemy of the People; Woolf/Alice Birch: Orlando; Marius von Mayenburg ve Maja Zade oyunları.

Bilmeniz gereken: İktidar, sınıf, beden ve canlı video kullanımı için öncelikli. Repertuvar listesi, bir eserin her ay oynadığı anlamına gelmez. Hamlet'te altı oyuncunun rol değişimleri özel karşılaştırma malzemesidir.

Kaynak / takip: Repertuvar · Hamlet

07 Berliner Ensemble

Berlin, Almanya | Repertuvar tiyatrosu

Çizgi / gelenek: Brecht ve Helene Weigel'in kurduğu tarihsel miras: epik tiyatro, toplumsal çelişki ve seyircinin eleştirel konumu. Bugünkü program bu mirastan daha geniştir.

Oyunlar / yazarlar: Brecht hattının yanında Shakespeare/Wilke Weermann: Hamlet; Klaus Mann'dan Mephisto; Çehov: Three Sisters gibi yeniden yorumlar izlenebilir.

Bilmeniz gereken: Brechtçi kurum mirası ile güncel sahne estetiğini ayırarak okuyun. Politik tiyatronun mutlaka didaktik ya da tek biçimli olmadığına iyi bir örnek; İngilizce üstyazılı gösterimler ayrıca işaretlenir.

Kaynak / takip: Program ve dijital dergi

08 Internationaal Theater Amsterdam (ITA)

Amsterdam, Hollanda | Ensemble ve uluslararası sahne

Çizgi / gelenek: Toneelgroep Amsterdam'dan gelen repertuvar mirası; özellikle Ivo van Hove ve Jan Versweyveld'in canlı video, mekân ve uzun süreli anlatı deneyleriyle tanınır.

Oyunlar / yazarlar: Roman Tragedies: Coriolanus, Julius Caesar, Antony and Cleopatra; Kings of War: Henry V, Henry VI, Richard III bileşimi.

Bilmeniz gereken: Egemenlik ve medyalaşmış siyaset için çok güçlü. Bunlar van Hove döneminin tarihsel yapımlarıdır; kurumu otomatik olarak bugün de onun yönettiğini varsaymayın. Seyircinin sahneye erişimi de analiz nesnesidir.

Kaynak / takip: Roman Tragedies · Kings of War

09 NTGent ve IIPM / Milo Rau işbirlikleri

Gent, Belçika / uluslararası | Kent tiyatrosu ve proje ortaklıkları

Çizgi / gelenek: Belgesel malzeme, yeniden canlandırma, yerel katılım ve klasik mitin güncel çatışma alanına taşınması. NTGent'in bütün programı Milo Rau'nun işleriyle özdeş değildir.

Oyunlar / yazarlar: Antigone in the Amazon (2023): Milo Rau, MST ve NTGent; ilişkili araştırma hattında Orestes in Mosul ve The New Gospel.

Bilmeniz gereken: Sizin için öncelikli: trajedi, toprak, mülkiyet ve devlet şiddeti. MST'yi yalnızca konu edilen topluluk değil, yapımın işbirlikçisi olarak kaydedin; temsil yetkisini ve üretim ilişkilerini birlikte sorgulayın.

Kaynak / takip: Yapım ve ortaklar · IIPM

10 Complicité

Birleşik Krallık / uluslararası | Turne ve ortak üretim topluluğu

Çizgi / gelenek: Jacques Lecoq ile ilişkili fiziksel tiyatro mirası; kolektif araştırma, nesne, ses ve teknolojinin anlatıya katılması. Simon McBurney temel yaratıcı isimdir.

Oyunlar / yazarlar: Bulgakov'dan The Master and Margarita; araştırmaya giriş için The Encounter ve roman uyarlamaları da izlenebilir.

Bilmeniz gereken: Yazarlığın oyuncu, yönetmen, ses ve tasarıma dağıldığı süreçler için önemli. The Master and Margarita'nın ortak yapım listesi Barbican, Avignon ve Wiener Festwochen gibi kurumlar arasındaki üretim dolaşımını gösterir.

Kaynak / takip: Tarihçe · Yapım ve ortaklar

11 Forced Entertainment

Sheffield, Birleşik Krallık | Uzun süreli sanatçı kolektifi

Çizgi / gelenek: Ortak yaratım, tekrar, başarısızlık, süre ve seyirciyle doğrudan ilişki. Tim Etchells ile bağlantılı postdramatik performans hattı.

Oyunlar / yazarlar: Complete Works: Table Top Shakespeare; Real Magic; Tomorrow's Parties; Speak Bitterness. Shakespeare burada gündelik nesnelerle yeniden anlatılabilir.

Bilmeniz gereken: Eylemsizlik, potansiyellik, tekrar ve kesinti çalışmalarınızla çok yakın. Complete Works videolarının ücretsiz erişimi güçlü başlangıç sağlar. Kolektif üretim, bütün yaratıcı rollerin veya karar yetkisinin eşit olduğu anlamına gelmez.

Kaynak / takip: Projeler ve çevrimiçi arşiv

12 Théâtre du Soleil

Paris, Fransa | Kolektif üretim topluluğu

Çizgi / gelenek: Ariane Mnouchkine çevresinde ensemble çalışması; bedensel ve müzikal anlatı, maske, kültürlerarası esinlenme ve geniş tarihsel anlatılar.

Oyunlar / yazarlar: Les Atrides: Euripides'in Iphigenia in Aulis'i ile Aiskhylos'un Oresteia'sı; Shakespeare dizisi; Le Dernier Caravansérail.

Bilmeniz gereken: Tragedya, göç ve müşterek üretim için temel. Les Atrides tek bir yazara ait dörtleme değildir. Asya performans geleneklerinden yararlanmayı kültürel aktarım ve temsil soruları üzerinden de inceleyin.

Kaynak / takip: Yapım arşivi · Kurum

13 Rimini Protokoll

Almanya / uluslararası | Proje temelli yaratıcı ortaklık

Çizgi / gelenek: Helgard Haug, Stefan Kaegi ve Daniel Wetzel ile ilişkili belgesel/katılımcı tiyatro; gündelik hayat bilgisi, sistemler, kent ve seyirci kararları.

Oyunlar / yazarlar: The Walks: uygulama tabanlı sesli yürüyüşler; School Visit Europe; Outside the Bubble. Sabit bir oyun yazarı repertuvarı beklemeyin.

Bilmeniz gereken: Algoritmik yönetim, görünmez ağlar ve katılım tasarımı için öncelikli. "Katılımcı" olmak her zaman özgür seçim demek değildir: yönergeler, cihazlar ve izleyiciye tanınan karar alanını okuyun.

Kaynak / takip: Projeler ve yaratıcı ekip

14 The Wooster Group

New York, ABD | Deneysel ensemble

Çizgi / gelenek: Elizabeth LeCompte ile ilişkili disiplinlerarası üretim; arşiv, kaydedilmiş görüntü, canlı beden ve sesin katmanlı birleşimi.

Oyunlar / yazarlar: Shakespeare: Hamlet; Racine/Paul Schmidt: To You, the Birdie! (Phèdre); O'Neill: The Hairy Ape; Pinter: The Room.

Bilmeniz gereken: Uyarlama, mecralararasılık ve özgünlük tartışmaları için ana durak. Kaynak metni, kullanılan film/kayıt kaynağını ve yeni performansın malzemesini ayrı ayrı saptayın; uyarlama yalnızca olay örgüsünün aktarılması değildir.

Kaynak / takip: Eser arşivi · Phèdre yapımı

15 Elevator Repair Service (ERS)

New York, ABD | Deneysel tiyatro ensemble'ı

Çizgi / gelenek: Edebi metnin anlatıcı sesi, okuma eylemi, oyunculuk ve gündelik mekânla buluşması; romanın sahnede kalma biçimleri.

Oyunlar / yazarlar: Fitzgerald'dan Gatz; Faulkner'dan The Sound and the Fury; Hemingway'den The Select (The Sun Also Rises); Joyce'tan Ulysses.

Bilmeniz gereken: Romanın sahneye dönüşümünde anlatıcı, süre ve metinsel bütünlük üzerine çalışmak için çok uygun. Eseri yalnızca "kısaltılmış roman" diye değerlendirmek yerine okuma ile canlandırma arasındaki geçişlere bakın.

Kaynak / takip: Eserler · Kurum

16 Ex Machina / Robert Lepage

Québec, Kanada | Çok disiplinli üretim ve ortak yapım

Çizgi / gelenek: Görsel dramaturji, mekanik sahne, video, çokdillilik ve kişisel belleğin tarihsel anlatıyla birleşmesi. Lepage'in işleri farklı ortaklarla üretilir.

Oyunlar / yazarlar: 887; The Seven Streams of the River Ota; The Andersen Project; Shakespeare'in Coriolanus'u için Stratford Festival ile işbirliği.

Bilmeniz gereken: Bellek, sahne teknolojisi ve uyarlama ontolojisi için güçlü. Her Lepage yapımını tek başına Ex Machina üretimi saymayın; sipariş veren, ortak yapımcı ve ev sahibi kurumları künyeden ayrı kaydedin.

Kaynak / takip: Resmî yapım özgeçmişi

17 Back to Back Theatre

Geelong, Avustralya | Ensemble ve ortak yaratım

Çizgi / gelenek: Zihinsel engellilik deneyimleri bulunan sanatçıların yaratıcı katılımıyla şekillenen çağdaş performans; normalite, insan değeri ve temsil otoritesinin sorgulanması.

Oyunlar / yazarlar: Ganesh Versus the Third Reich; The Shadow Whose Prey the Hunter Becomes; small metal objects. Shadow ayrıca film olarak ayrı bir çalışmadır.

Bilmeniz gereken: Tribes, engellilik ve biyopolitika çalışmalarınız için ilk sıralarda. Sanatçıları yalnızca temsili yapılan kişiler olarak değil, eserin yaratıcıları olarak okuyun; bakım, vekâlet ve karar yetkisini izleyin.

Kaynak / takip: Kurum · Yapım geçmişi · Festival portresi

18 SCOT / Suzuki Company of Toga

Toga, Japonya | Topluluk ve oyunculuk araştırması

Çizgi / gelenek: Tadashi Suzuki'nin beden, ayaklar, nefes, enerji ve ses üzerine oyuncu eğitimi; kültürlerarası klasik yeniden yorumları.

Oyunlar / yazarlar: Euripides'in The Trojan Women'ı önemli tarihsel örnektir. Suzuki'nin klasik tragedyaya yaklaşımını oyunculuk tekniği ve savaş sonrası tarih bağlamında inceleyin.

Bilmeniz gereken: Bedeni yalnızca karakterin taşıyıcısı saymayan yaklaşımıyla önemli. Suzuki yöntemi bütün Japon tiyatrosunu temsil etmez; Noh veya Kabuki ile de özdeş değildir. Eğitim yöntemiyle tek bir sahnelemenin estetiğini ayırın.

Kaynak / takip: Kurum · Yapım bağlamı / Macao

19 Handspring Puppet Company

Güney Afrika / uluslararası | Kukla ve işbirliği topluluğu

Çizgi / gelenek: Görünür kukla oynatımı, malzeme ve canlandırma; insan ile insan dışı varlığın sahnedeki ilişkisinin araştırılması.

Oyunlar / yazarlar: Morpurgo'dan War Horse, National Theatre ile; Coetzee'den Life & Times of Michael K; William Kentridge ile Faustus in Africa!; Little Amal işbirliği.

Bilmeniz gereken: Savaş, kırılganlık, göç ve bakım için verimli. War Horse'un oyunlaştırması ile kukla tasarımı ayrı yaratıcı katkılardır. The Walk/Little Amal geniş bir ortaklık projesidir; tek bir kurumun kapalı repertuvarı sayılmaz.

Kaynak / takip: Yapımlar ve işbirlikleri · Kukla tekniği / V&A

20 The Freedom Theatre

Cenin, Filistin | Tiyatro, eğitim ve kültürel çalışma

Çizgi / gelenek: Kültürel direniş, toplulukla çalışma, oyuncu eğitimi ve Filistin deneyimlerinin sahneye taşınması; özgün üretim ile uyarlama birlikte yürür.

Oyunlar / yazarlar: The Siege; Return to Palestine; Orwell'dan Animal Farm; Gassan Kenefani'den Men in the Sun; Pinter'dan The Caretaker; The Island.

Bilmeniz gereken: Göç, kuşatma, mekânsal dışlama ve tanıklık için temel. The Island'ın yazarlığında Athol Fugard ile John Kani ve Winston Ntshona'nın ortaklığını görünür kılın. Güncel çalışma koşullarını kurumun kendi duyurularından izleyin.

Kaynak / takip: Kurum ve repertuvar · The Siege

21 Grupo Cultural Yuyachkani

Lima, Peru | Kolektif yaratım ve performans laboratuvarı

Çizgi / gelenek: Peru'nun kültürel çoğulluğu, kamusal bellek, beden ve kolektif yaratım; Avrupa metinlerini yerel tarih ve tanıklıkla karşılaştırmaya elverişli bir hat.

Oyunlar / yazarlar: Antígona; Adiós Ayacucho; Rosa Cuchillo; Sin título - técnica mixta. Repertuvar klasik uyarlama ve özgün bellek çalışmalarını buluşturur.

Bilmeniz gereken: Antigone'yi Britanya dışına taşıyan karşılaştırma için öncelikli. Kurbanın görünürlüğü, yas ve eksik beden sorularına bakın. Sophokles'in adının yanında yerel yeniden yazım ve oyuncu emeğini de kaydedin.

Kaynak / takip: Resmî repertuvar ve laboratuvar

22 The Wrestling School

Birleşik Krallık | Barker odaklı tarihsel üretim ve arşiv hattı

Çizgi / gelenek: Howard Barker'ın Theatre of Catastrophe anlayışı: etik belirsizlik, trajik deneyim ve uzlaşmaya zorlamayan seyirci ilişkisi.

Oyunlar / yazarlar: Howard Barker: 13 Objects: Studies in Servitude, tarihsel yapım örneği. Yazarın sahneleme pratiğini Exeter arşivindeki program ve görsellerle takip edin.

Bilmeniz gereken: Sizin ana çalışma alanınızla doğrudan ilişkili. Kurumsal kaydın aktif görünmesi düzenli sahne faaliyeti kanıtı değildir; yeni bir sezon varmış gibi değerlendirmeyin. Buradaki öncelik üretim tarihi ve estetik arşivdir.

Kaynak / takip: Resmî kayıt · 13 Objects programı / Exeter

23 IETM

Uluslararası | Çağdaş gösteri sanatları ağı

Çizgi / gelenek: Bağımsız sahne sanatları profesyonellerini, kurumları ve farklı üretim ölçeklerini buluşturan ağ; tek bir tiyatro geleneği veya repertuvarı yoktur.

Oyunlar / yazarlar: Oyun/yazar listesi yerine üye kurumlar, çalışma grupları, toplantılar, kaynak yayınlar ve işbirliği modelleri takip edilir.

Bilmeniz gereken: Türkiye tiyatrosunu uluslararası bağlama yerleştirmek ve olası söyleşi konularını bulmak için yararlı. Kültür politikası, adil çalışma ve erişim yayınlarını izleyin; üyelik koşullarıyla kamuya açık kaynakları ayrı değerlendirin.

Kaynak / takip: Ağ, üyeler ve kaynaklar

24 European Theatre Convention (ETC)

Avrupa | Tiyatro kurumları arasında işbirliği ağı

Çizgi / gelenek: Ortak üretim, çeviri, genç yazarlık, sürdürülebilirlik, dijital tiyatro ve kapsayıcılık; bir yapım topluluğu değildir.

Oyunlar / yazarlar: Young Europe; Drama Committee & Translation Grants; European Theatre Talks; Script Secrets gibi programlar izlenebilir. Sabit yazar kanonu yoktur.

Bilmeniz gereken: Yeni Avrupa oyunlarını ve çeviri dolaşımını keşfetmek için iyi. Engellilik, sanatsal özgürlük ve dijital üretim gündemleri çalışmalarınızla örtüşür. Üyelere özel destekleri herkese açık bireysel burslar gibi okumayın.

Kaynak / takip: Programlar ve üye tiyatrolar

25 The Magdalena Project

Uluslararası | Tiyatroda kadınların dayanışma ağı

Çizgi / gelenek: Kadınların çağdaş tiyatro ve performanstaki yaratıcı çalışmalarını birbirine bağlayan, buluşmalar ve bilgi paylaşımı üzerinden işleyen ağ.

Oyunlar / yazarlar: Sabit repertuvar yerine topluluklar, atölyeler, yerel buluşmalar ve yayınlar takip edilir. Türkiye bağlantısında Tiyatro Boyalı Kuş önemli bir başlangıçtır.

Bilmeniz gereken: Feminist tiyatroyu yalnızca kadın karakter içeren oyunlarla sınırlamamak için yararlı. Yazarlık, yönetmenlik, eğitim ve üretim koşullarını birlikte düşünün. Yerel etkinlikler ağın tamamının tek merkezden yönettiği programlar değildir.

Kaynak / takip: Ağ · Boyalı Kuş bağlantısı / Ibsen Scope

02 | Dünya: festivaller

01 Festival d’Avignon

Avignon, Fransa | Genellikle temmuz | Küratörlü uluslararası festival

Çizgi / gelenek: Yönetmen tiyatrosu, çağdaş performans, klasiklerin yeniden yazımı ve ortak yapımlar; festival yalnızca gösterim yapan bir vitrin değildir.

Oyunlar / yazarlar: Arşivden Théâtre du Soleil, Complicité, Milo Rau ve Forced Entertainment hatlarına gidilebilir. Shakespeare ve antik tragedya yeniden yorumları önemlidir.

Bilmeniz gereken: Sizin için yüksek öncelik. Resmî Festival d’Avignon ile Avignon OFF ayrı örgütlenmelerdir. Söyleşiler, program kitapçıkları ve ortak yapım künyeleri araştırma kaynağıdır.

Kaynak / takip: Festival · Ortak yapım örneği

02 Edinburgh International Festival (EIF)

Edinburgh, İskoçya | Genellikle ağustos | Küratörlü festival

Çizgi / gelenek: Tiyatro, opera, müzik ve dansı uluslararası davetli yapımlarla buluşturur; büyük ölçekli sanatsal karşılaşmalar için önemli bir odaktır.

Oyunlar / yazarlar: Yazar repertuvarı her edisyonda değişir. Handspring ve William Kentridge’in Faustus in Africa! işbirliği, 2025 tarihsel program örneğidir.

Bilmeniz gereken: Britanya ve uluslararası sahne arasında karşılaştırma yapmak için güçlü. Edinburgh Fringe ile aynı festival değildir; sanatçı seçimi, bütçe ve programlama modelleri ayrıdır.

Kaynak / takip: Festival · Handspring gösterim geçmişi

03 Edinburgh Festival Fringe

Edinburgh, İskoçya | Genellikle ağustos | Açık katılım ekosistemi

Çizgi / gelenek: Yeni yazarlık, solo performans, komedi, fiziksel tiyatro ve deneysel işler; tek bir estetik veya merkezî sanat seçkisi yoktur.

Oyunlar / yazarlar: Sabit yazar listesi yerine mekân programları, yeni oyunlar ve sanatçıların gelişim yolculuğu izlenir. Tiyatro ile komedi kategorilerini ayrı taramak yararlıdır.

Bilmeniz gereken: Britanya’da yeni sesleri keşfetmek için temel. Açık katılım, her mekânın herkesi otomatik kabul ettiği anlamına gelmez. Fringe Society, festivaldeki bütün yapımların yapımcısı değildir.

Kaynak / takip: Festival ve katılım modeli

04 Theatertreffen

Berlin, Almanya | Genellikle mayıs | Eleştirmen seçkisi

Çizgi / gelenek: Almanca konuşulan tiyatro alanının sezon üretimlerinden dikkat çekici sahnelemeleri bir araya getirir; yönetmenlik, oyunculuk ve kurum pratiği birlikte görünür olur.

Oyunlar / yazarlar: Merkezinde eleştirmen jürisinin seçtiği on yapım vardır. Brecht, Shakespeare, Çehov veya çağdaş yazarlar, o yıl seçilen sahnelemelere göre yer alır.

Bilmeniz gereken: Sizin eleştirmenlik hedefiniz açısından temel. “En iyi on oyun metni” listesi değildir: seçilen şey sahnelemedir. Yapımın biçimiyle seçim gerekçesini karşılaştırın.

Kaynak / takip: Resmî seçki açıklaması

05 Kunstenfestivaldesarts

Brüksel, Belçika | Genellikle mayıs | Çağdaş sanat ve performans

Çizgi / gelenek: Tiyatro, dans, performans ve görsel sanat sınırlarında çalışan, uluslararası üretim ve ortak yapımları buluşturan festival.

Oyunlar / yazarlar: Klasik yazar listesi beklemeyin; yaratıcı sanatçı, kolektif ve proje kavramları öne çıkar. Handspring/Kentridge’in Faustus in Africa! çalışması 2025 örneğidir.

Bilmeniz gereken: Postdramatik estetik, mecralararasılık ve küresel dolaşım için öncelikli. Aynı eserin Brüksel, Edinburgh ve başka kentlerde görünmesi ortak yapım/dolaşım zincirini inceleme fırsatı verir.

Kaynak / takip: Festival arşivi · Ev sahibi ortak / Kaaitheater · Yapım örneği

06 Wiener Festwochen

Viyana, Avusturya | Genellikle mayıs-haziran | Disiplinlerarası festival

Çizgi / gelenek: Tiyatro, opera, dans ve kamusal tartışma; sanatsal biçimle siyasal müdahalenin birlikte düşünülebildiği uluslararası ortak üretim alanı.

Oyunlar / yazarlar: Complicité’nin The Master and Margarita’sı ve Antigone in the Amazon ortak yapım zincirleri festivalin üretici rolüne tarihsel örneklerdir.

Bilmeniz gereken: Otoriterlik, kurum ve direniş açısından öncelikli. Free Republic of Vienna gibi çerçeveleri yalnızca pazarlama başlığı olarak değil, kamusal katılım ve kurum dramaturjisi açısından da okuyun.

Kaynak / takip: Festival · Antigone ortakları

07 Athens Epidaurus Festival

Atina ve Epidaurus, Yunanistan | Yaz | Klasikler ve çağdaş sahne

Çizgi / gelenek: Antik tiyatro mekânlarında tragedya/komedya ile çağdaş uluslararası performansların yan yana geldiği çok mekânlı program.

Oyunlar / yazarlar: Aiskhylos, Sophokles, Euripides ve Aristophanes temel tarama adlarıdır. Ostermeier’in Hamlet’i festivalle ortak yapım geçmişine sahiptir.

Bilmeniz gereken: Klasik alımlama çalışmalarınız için ilk sıralarda. Antik mekânda oynanması eserin tarihsel olarak “aslına uygun” olduğu anlamına gelmez; koro, çeviri, mekân ve güncel siyaset ilişkisini izleyin.

Kaynak / takip: Festival · Hamlet ortak yapımı

08 Holland Festival

Amsterdam, Hollanda | Genellikle haziran | Uluslararası gösteri sanatları

Çizgi / gelenek: Tiyatro, müzik, dans, performans ve görsel sanat arasında sınır aşan işler; uluslararası sanatçı odakları ve ortak üretimler.

Oyunlar / yazarlar: ITA’nın Roman Tragedies’i 2007’de burada dünya prömiyeri yaptı. Shakespeare uyarlaması ile çokmecralı performans için güçlü bir tarihsel eşik.

Bilmeniz gereken: Seyirci konumu, uzun süreli performans ve medyalaşmış egemenlik için öncelikli. Associate artist seçimi, yeni bir araştırma alanını topluca keşfetmenin etkili yoludur.

Kaynak / takip: Festival · Roman Tragedies

09 Dublin Theatre Festival

Dublin, İrlanda | Genellikle eylül-ekim | Yerel ve uluslararası üretim

Çizgi / gelenek: İrlanda yeni yazarlığı, uluslararası sahnelemeler, edebiyat uyarlamaları ve sanatçı gelişimi; Britanya'yla ilişkili fakat ayrı bir tiyatro tarihi vardır.

Oyunlar / yazarlar: 2026 programında Sarah Kane: 4.48 Psychosis (Tom Creed / Once Off Productions); Deirdre Kinahan: REFUGE; Erica Murray: Meredith.

Bilmeniz gereken: Kane'in farklı kültürel bağlamda alımlanması ve sığınma temaları açısından özellikle uygun. Festival sayfasındaki Abbey veya Gate yapımlarını festivalin kendi ensemble'ı sanmayın.

Kaynak / takip: 2026 programı ve arşiv

10 Festival TransAmériques (FTA)

Montréal, Kanada | Genellikle mayıs-haziran | Dans ve tiyatro

Çizgi / gelenek: Çağdaş tiyatro, koreografi ve performans arasındaki geçişler; Amerika kıtaları ile uluslararası üretim arasında dolaşım ve ortak yapım.

Oyunlar / yazarlar: Sabit kanon yerine sanatçılar ve topluluklar üzerinden taranır. Lepage'in Lipsynch yapımındaki ortaklık, festivalin üretim rolünün tarihsel örneğidir.

Bilmeniz gereken: Çokdillilik, beden, bellek ve mecralararasılık için yararlı. Sanatçı söyleşileriyle ortak yapımların turne sayfalarını birlikte izleyin; FTA burada festival kısaltmasıdır, Türkiye'deki Fiziksel Tiyatro Araştırmaları değildir.

Kaynak / takip: Festival · Lipsynch künyesi

11 Festival Internacional Teatro a Mil

Santiago ve diğer kentler, Şili | Genellikle ocak | Uluslararası festival

Çizgi / gelenek: Latin Amerika üretimleri, uluslararası tiyatro, kamusal alan gösterileri ve yerel dolaşım; festivalle ilişkili profesyonel buluşma platformu PLATEA önemlidir.

Oyunlar / yazarlar: Back to Back Theatre'ın Ganesh Versus the Third Reich'ı tarihsel gösterim örneğidir. Klasik uyarlamalar ile yerel çağdaş üretimler birlikte taranabilir.

Bilmeniz gereken: Dünya tiyatrosunu Avrupa festival ağıyla sınırlamamak için gerekli. Festival, Fundación Teatro a Mil'in yıl boyu çalışmalarından biridir; PLATEA ise profesyonel bağlantı ve dolaşım boyutunu görünür kılar.

Kaynak / takip: Festival ve PLATEA · Back to Back geçmişi

12 Singapore International Festival of Arts (SIFA)

Singapur | Genellikle mayıs | Uluslararası gösteri sanatları

Çizgi / gelenek: Singapur üretimleriyle uluslararası tiyatro, dans, müzik ve disiplinlerarası siparişleri buluşturan festival; Asya merkezli karşılaştırma için izlenmeli.

Oyunlar / yazarlar: Sabit bir yazar veya ulusal gelenek kanonu yoktur. Çağdaş performans, canlı sinema, katılım ve farklı sanat biçimlerinin birleştiği projeleri tarayın.

Bilmeniz gereken: Kültürlerarası aktarım ve dünya tiyatrosunun dolaşımı için önemli. Oyun seçimlerini her edisyonun teması ve sipariş modeli üzerinden okuyun; bütün Asya sahnelerini temsil ettiği varsayılmamalıdır.

Kaynak / takip: Festival · Organizasyon bağlamı

03 | Türkiye: topluluklar ve kurumlar

01 Devlet Tiyatroları (DT)

Türkiye genelinde | Kamu repertuvar ve turne ağı

Çizgi / gelenek: Yerli ve dünya dramatiğini geniş seyirciye ulaştıran kurumsal repertuvar modeli. Birden fazla bölge ve sahneyi kapsar; tek bir estetik ekol değildir.

Oyunlar / yazarlar: Tarama anahtarları: Shakespeare, Brecht, Çehov; yerli yazarlıkta Haldun Taner, Güngör Dilmen, Turgut Özakman. Bunlar her bölgede sürekli oynanan bir liste olarak okunmamalıdır.

Bilmeniz gereken: Cumhuriyet dönemi kültür politikası, çeviri ve kamusal erişim açısından temel. Yapımın Ankara, İstanbul veya başka hangi bölgeye ait olduğunu mutlaka kaydedin; ulusal toplamı tek repertuvar sanmayın.

Kaynak / takip: Kurum ve program duyuruları

02 İBB Şehir Tiyatroları

İstanbul | Belediye repertuvar tiyatrosu

Çizgi / gelenek: Darülbedayi mirası, kalıcı oyuncu kadrosu, yerli yazarlık ve dünya klasikleri. Kamu tiyatrosunun şehir ölçeğindeki önemli örneğidir.

Oyunlar / yazarlar: Program/arşiv taramasında Hamlet; Arthur Miller: Cadı Kazanı; Molière: Tartuffe; Tolstoy'dan Savaş ve Barış; Yaşar Kemal'den Ağrı Dağı Efsanesi.

Bilmeniz gereken: Kanonun yerelleştirilmesi, tarihsel bellek ve kamusal seyirci için önemli. Konuk etkinlik, kurum yapımı ve okuma tiyatrosu farklı statülerdir; künyeyi ayrı kontrol edin.

Kaynak / takip: Program, arşiv ve yayınlar

03 Nilüfer Kent Tiyatrosu

Bursa | Belediye üretim tiyatrosu

Çizgi / gelenek: Çağdaş oyunlar, yeni yazarlık ve edebiyat uyarlamasıyla İstanbul dışındaki üretim merkezlerini izlemek için önemli bir odak.

Oyunlar / yazarlar: Tarihsel örnek: Orwell'ın 1984'ü, Robert Icke ve Duncan Macmillan'ın oyunlaştırması, Murat Daltaban rejisi. David Harrower, David Greig ve Polly Stenham da geçmiş programda yer alır.

Bilmeniz gereken: Biyopolitika, gözetim ve çağdaş Britanya yazarlığının Türkiye dolaşımı için öncelikli. 2022-23 program örnekleri yeni sezon taahhüdü değildir; güncel oyun ve yönetim bilgisini ayrıca izleyin.

Kaynak / takip: 1984 künyesi · Tarihsel repertuvar

04 Studio Oyuncuları

İstanbul | Performans araştırması ve topluluk üretimi

Çizgi / gelenek: Şahika Tekand'ın performatif sahneleme/oyunculuk yaklaşımı; kurallar, ışık, ritim, koro ve bedensel sınırlar üzerinden dramatik çatışma.

Oyunlar / yazarlar: Şahika Tekand: İo, Studio Oyuncuları ve İstanbul Tiyatro Festivali ortak yapımı. Mitolojik malzeme, çağdaş bir tragedya metni ve eylem düzeni içinde yeniden kurulur.

Bilmeniz gereken: Klasik alımlama, itaat, iktidar ve direniş çalışmalarınız için Türkiye'de ilk duraklardan. Kuralın sahnede oyuncuyu nasıl yönettiğiyle karakterin iktidara tepkisini beraber okuyun.

Kaynak / takip: İo künyesi ve yaklaşım

05 DOT

İstanbul / uluslararası bağlantılar | Bağımsız üretim çizgisi

Çizgi / gelenek: Çağdaş Britanya yazarlığının Türkiye'deki dolaşımı; yakın seyirci ilişkisi, sert toplumsal çatışmalar ve yeni sahne dili. Murat ve Özlem Daltaban önemli isimlerdir.

Oyunlar / yazarlar: Philip Ridley: Kürklü Merkür / Mercury Fur (2007 yapımı), Murat Daltaban rejisi. Özgün İngilizce başlık Mercury Fur'dur; web arşivindeki yazım farklılıklarına dikkat edin.

Bilmeniz gereken: Kane, Bond ve şiddetin estetiği çalışmalarınız için yakın bir karşılaştırma hattı. Tarihsel yapım arşivi ile bugün ilan edilmiş gösterimleri ayırın; DOT'u yalnızca "şok tiyatrosu" etiketiyle sınırlandırmayın.

Kaynak / takip: Resmî yapım arşivi

06 Moda Sahnesi

İstanbul | Üretim tiyatrosu ve konuk gösterim mekânı

Çizgi / gelenek: Kemal Aydoğan'ın sahneleme çizgisiyle klasiklerin çağdaş yorumu, politik okuma ve oyunculuk odaklı üretim; aynı zamanda farklı toplulukların buluştuğu bir mekân.

Oyunlar / yazarlar: Shakespeare: Macbeth, Şirreti Evcilleştirmek; Albert Camus: Caligula. Kurum yapımlarıyla büyük salon/stüdyo konuk etkinlikleri ayrı başlıklarda sunulur.

Bilmeniz gereken: İktidar, toplumsal cinsiyet ve Shakespeare için öncelikli. Burada izlenen her oyunu Moda Sahnesi üretimi saymayın; sahneleyen topluluk ve ev sahibi mekânın adını ayrı yazın.

Kaynak / takip: Kurum, oyunlar ve arşiv

07 BGST Tiyatro

İstanbul | Kolektif üretim ve kültürel çoğulculuk

Çizgi / gelenek: Boğaziçi Üniversitesi Oyuncuları deneyiminden gelen araştırma, kolektif üretim ve kültürel çoğulculuk; özgün metinler ve uyarlamalar yan yanadır.

Oyunlar / yazarlar: Zabel; Kim Var Orada? Muhsin Bey'in Son Hamlet'i; Sevgi Soysal Yaşamakta Israr Ediyor; Shakespeare: Fırtına. Aysel Yıldırım ve Duygu Dalyanoğlu izlenecek yazarlardandır.

Bilmeniz gereken: Türkiye tiyatrosunu uluslararası okura anlatma hedefiniz için çok uygun. Ermeni sanatçı mirası, kadın yazarlığı ve Cumhuriyet tiyatro tarihini birlikte düşünme olanağı sunar.

Kaynak / takip: Kurum ve repertuvar · Zabel · Muhsin Bey’in Son Hamlet’i

08 Altıdan Sonra Tiyatro / Kumbaracı50

İstanbul | Topluluk, üretim ve bağımsız sahne

Çizgi / gelenek: Yeni yerli oyunlar, ensemble çalışması ve bağımsız tiyatrolar arasında mekân paylaşımı. Yiğit Sertdemir ve Gülhan Kadim önemli yaratıcı isimlerdir.

Oyunlar / yazarlar: Yiğit Sertdemir: 444; Gaybubet Şehri; Öteki Venedik Taciri; Ahmet Hamdi Tanpınar’dan Demiryolu Hikâyecileri gibi edebiyat ve klasiklerle ilişki kuran işler.

Bilmeniz gereken: Bürokrasi, kayıt, bellek ve uyarlama açısından güçlü. Kumbaracı50 mekânı ile Altıdan Sonra topluluğunu ayırın; programda konuk topluluklar da bulunur.

Kaynak / takip: Program ve repertuvar

09 DasDas

İstanbul | Üretim ve çok disiplinli sahne

Çizgi / gelenek: Çağdaş metinleri ve roman uyarlamalarını geniş seyirciyle buluşturan üretim yapısı; tiyatronun yanında başka disiplinler de programlanır.

Oyunlar / yazarlar: Tom Basden’ın Kafka’nın Dava’sından hareketle yazdığı Joseph K. önemli örnek: bireyin nedenini bilmediği bir tutukluluk ve adalet sistemiyle mücadelesi.

Bilmeniz gereken: Gözetim, bürokrasi ve öznenin kurumsal güç karşısındaki konumu için uygun. Kafka romanı, Basden’ın yeniden yazımı ve Türkiye sahnelemesini üç ayrı düzeyde inceleyin.

Kaynak / takip: Joseph K. resmî sayfa

10 Tiyatro Hemhâl

İstanbul | Bağımsız topluluk ve anlatı araştırması

Çizgi / gelenek: Nezaket Erden, Hakan Emre Ünal ve Ayşe Draz’ın kurduğu yapı; anlatı ile dramatik eylem, oyuncunun şimdiki zamandaki varlığı ve metinlerin yeniden işlenmesi.

Oyunlar / yazarlar: Latife Tekin’den Sevgili Arsız Ölüm - Dirmit; özgün ve uyarlanmış metinlerle oyuncu merkezli üretim. Romanın bir kız çocuğunun bakışından yeniden kurulması önemlidir.

Bilmeniz gereken: Göç, aile iktidarı, kadın sesi ve roman-sahne dönüşümü için öncelikli. Az dekor kullanımı, oyunun yalnızca edebî bir okuma olduğu anlamına gelmez; bedenin anlatıcı işlevini izleyin.

Kaynak / takip: Topluluk yaklaşımı / İKSV · Dirmit / Alan Kadıköy

11 Fiziksel Tiyatro Araştırmaları (FTA)

İstanbul | Araştırma ve ortak yaratım topluluğu

Çizgi / gelenek: Fiziksel tiyatro, clown, grotesk ve oyun-hareket odaklı klasik yeniden yazımı. Güray Dinçol, Pınar Akkuzu ve Gülden Arsal Yavuz izlenecek isimlerdir.

Oyunlar / yazarlar: Şatonun Altında: Macbeth’e hizmetçilerin bakışından yaklaşır. Haberci: antik Yunan metinlerinin adsız habercilerini merkeze taşır; Pınar Akkuzu ve Aslı Ekici metni.

Bilmeniz gereken: Görünmez emek, tali karakterler, anlatı otoritesi ve direniş bakımından sizin için çok yüksek öncelik. Kaynak tragedyanın bakış açısının nasıl değiştiğine odaklanın.

Kaynak / takip: Haberci künyesi · Araştırma yaklaşımı / İKSV

12 Tiyatro Boyalı Kuş

İstanbul | Feminist tiyatro topluluğu

Çizgi / gelenek: Feminist dramaturji, kadınların yaratıcı konumu ve Augusto Boal'ın Ezilenlerin Tiyatrosu/forum tiyatrosuyla ilişkili uygulamalar; bütün yapımları forum tiyatrosu değildir.

Oyunlar / yazarlar: Nora/Nûre: Ibsen'in A Doll's House'ının Kürtçe feminist yeniden yorumu; Virginia Woolf'tan Kendine Ait Bir Oda. Jale Karabekir temel izleme ismidir.

Bilmeniz gereken: Toplumsal cinsiyet, çokdillilik ve kanonun yeniden yazımı için öncelikli. Magdalena Project bağlantısı Türkiye ile uluslararası kadın tiyatrosu ağını birlikte izlemenizi sağlar.

Kaynak / takip: Nora/Nûre ve topluluk / Ibsen Scope · Woolf uyarlaması / Kadıköy Belediyesi

13 Şermola Performans

İstanbul ve uluslararası dolaşım | Kürtçe tiyatro hattı

Çizgi / gelenek: Mirza Metin ve Berfin Zenderlioğlu'nun Destar Tiyatro deneyiminden gelişen yapı; dil, bellek, bedensel anlatı ve çağdaş Kürt tiyatrosu açısından izlenmeli.

Oyunlar / yazarlar: Mirza Metin'in oyunları ve topluluğun Kürtçe özgün üretimleri başlangıç noktasıdır. Repertuvar taramasında yazar, oyun dili, çeviri ve üstyazıyı ayrı kaydedin.

Bilmeniz gereken: COST çokdillilik ve aidiyet çalışmalarınıza doğrudan bağlanır. 2016'da mekânın kapanmasıyla topluluk faaliyetini aynı şey saymayın. Burada tarihsel söyleşi temel alınmıştır; güncel takvim ayrıca doğrulanmalıdır.

Kaynak / takip: Kurucularla söyleşi / Diren Sanat

14 Oyun Atölyesi

İstanbul | Bağımsız üretim tiyatrosu

Çizgi / gelenek: Oyunculuk odaklı klasik ve çağdaş repertuvar; Shakespeare ve Avrupa drama geleneğinin Türkiye'deki sahne yorumları için izlenmeli.

Oyunlar / yazarlar: Eugène Ionesco: Kel Diva, 2024 Nilüfer Tiyatro Festivali programında Oyun Atölyesi yapımı olarak yer alır. Absürd tiyatro için somut başlangıçtır.

Bilmeniz gereken: Dil, iletişimsizlik ve dramatik eylemin çözülmesi bakımından yararlı. Şirketin oyunları ile aynı salonda yer alan konuk gösterileri ayırın; bir tarihsel festival kaydından güncel gösterim sonucu çıkarmayın.

Kaynak / takip: Kurum · Kel Diva / resmî festival kaydı

15 tiyatrotem - bilinmesi gereken miras

İstanbul | Faaliyetlerini sonlandırmış topluluğun arşivi

Çizgi / gelenek: Ayşe Selen ve Şehsuvar Aktaş'ın anlatı geleneği ile çağdaş tiyatroyu buluşturan çalışmaları; gölge, kukla, taklit ve yanılsamanın kırılması.

Oyunlar / yazarlar: Lahana Sarma; Böyle Devam Edemeyiz; Jarry'den Alem Buysa Kral Übü; III. Riçıard Faciası. Geleneksel seyirlik ile Avrupa avangardının karşılaşması önemlidir.

Bilmeniz gereken: Osmanlı/Türkiye anlatı gelenekleri ve Shakespeare uyarlaması için temel arşiv. Resmî site faaliyetlerin sona erdiğini açıkça bildiriyor; aktif sezon önerisi olarak değerlendirilmemelidir.

Kaynak / takip: Durum ve resmî arşiv

16 Seyyar Sahne - üretim tarihi ve arşiv

İstanbul | Anlatı-performans ve edebiyat uyarlaması

Çizgi / gelenek: Celal Mordeniz ile ilişkili araştırma; tiyatro dışı metinlerin oyuncu bedeni, anlatıcı ve sınırlı sahne araçlarıyla dramatik olanaklarının açılması.

Oyunlar / yazarlar: Oğuz Atay: Tehlikeli Oyunlar, Erdem Şenocak'ın tek kişilik performansı; önceki çalışmalarda Ben, Pierre Rivière…, Vaiz ve Kuşlar Meclisi.

Bilmeniz gereken: Foucault'yla doğrudan kesişen Pierre Rivière hattı ayrıca önemli. Kaynaklarda güncel faaliyet/gösterim durumu tutarsızdır; burada tarihsel üretim olarak listelenmiştir. Gösterim planı için tarihli yapımcı duyurusu gerekir.

Kaynak / takip: Yapım künyesi / Biletix · Toplulukla söyleşi / bianet

04 | Türkiye: festivaller

01 İstanbul Tiyatro Festivali / İKSV

İstanbul | Sonbahar | Küratörlü uluslararası festival

Çizgi / gelenek: Türkiye üretimleri, uluslararası konuklar, klasik uyarlamalar, dans ve performans; yerli ortak yapım ve destek mekanizmaları da önemlidir.

Oyunlar / yazarlar: Arşivden Studio Oyuncuları: İo; Fiziksel Tiyatro Araştırmaları: Haberci; Shakespeare ve antik metin yeniden yazımları izlenebilir.

Bilmeniz gereken: Türkiye bölümünün ilk önceliği. 2026 edisyonu resmî sayfada 22 Ekim-3 Aralık olarak duyurulmuştur. E-kataloglar, sanatçı söyleşileri ve İngilizce künyeler eleştiri/söyleşi hazırlığı için değerlidir.

Kaynak / takip: Festival ve kataloglar

02 DT - Sabancı Uluslararası Adana Tiyatro Festivali

Adana | Geleneksel olarak ilkbahar | Kamu-vakıf işbirliği

Çizgi / gelenek: Devlet, özel ve uluslararası tiyatroları bir araya getiren; salon yapımlarının yanında kamusal alan etkinliklerine de yer veren festival modeli.

Oyunlar / yazarlar: Sabit yazar kanonu yoktur. Yerli repertuvar, dünya klasikleri ve çağdaş yapımlar edisyona göre değişir; tiyatro dışındaki açılış/atölye programlarını ayrıca okuyun.

Bilmeniz gereken: İstanbul dışındaki seyirci, kamu desteği ve uluslararası dolaşımı anlamak için temel. Sabancı Vakfı ile Devlet Tiyatroları ortaklığını kaydedin; geçmiş sezon tarihlerini yeni yılın kesin takvimi gibi kullanmayın.

Kaynak / takip: Resmî faaliyet kaydı · 2026 festival haberi / AA

03 Uluslararası Ankara Tiyatro Festivali / TAKSAV

Ankara | Genellikle kasım | Sivil kültür ve tiyatro buluşması

Çizgi / gelenek: Toplumsal duyarlılığı yüksek tiyatro, yerli bağımsız yapımlar, farklı ülkelerden konuklar ve kamusal tartışma; tek bir estetik programa indirgenmemelidir.

Oyunlar / yazarlar: 2026 duyurusunda Herkes Kocama Benziyor ve Çatıya Tıklatma gibi yapımlar anılır. Yazar ve sahneleyen toplulukları her edisyonun tam künyesinden takip edin.

Bilmeniz gereken: Politik tiyatro, kadın anlatıları ve güncel Türkiye sahnesini izlemek için yararlı. TAKSAV festivalini Ankara'daki diğer tiyatro festivalleriyle karıştırmayın; etkinliğin düzenleyicisi kimlik bilgisinin parçasıdır.

Kaynak / takip: Kurumsal geçmiş / Çankaya Belediyesi · 2026 duyurusu / 24 Saat

04 Istanbul Fringe Festival

İstanbul | Genellikle eylül | Bağımsız uluslararası performans

Çizgi / gelenek: Tiyatro, dans ve performansta alternatif/yenilikçi üretimleri, atölyeleri ve sanatçı buluşmalarını bir araya getirir.

Oyunlar / yazarlar: Sabit yazar repertuvarı yoktur; kısa formlar, beden, deneysel anlatı ve yeni topluluklar üzerinden taranmalıdır. Yıllık açık çağrı ve geçmiş yıllar arşivi birlikte izlenebilir.

Bilmeniz gereken: Yeni sanatçıları erken tanımak ve uluslararası söyleşi adayları bulmak için iyi. "Fringe" adını taşıması Edinburgh'un açık katılım modelinin aynısını uyguladığı anlamına gelmez; kendi seçim/başvuru koşullarına bakın.

Kaynak / takip: Festivalin yaklaşımı · Arşiv

05 Nilüfer Tiyatro Festivali

Bursa | Edisyon takvimi değişebilir | Kent tiyatrosu çevresinde buluşma

Çizgi / gelenek: Türkiye'nin kamu ve bağımsız tiyatrolarını, dans yapımlarını ve seyirci sohbetlerini aynı kentte buluşturan seçki.

Oyunlar / yazarlar: 2024 örnekleri: 1984; İBB: Cadı Kazanı; Moda Sahnesi: Şirreti Evcilleştirmek; Oyun Atölyesi: Kel Diva; Kumbaracı50: Öteki Venedik Taciri.

Bilmeniz gereken: Aynı festivalde farklı kurumların klasik yorumlarını karşılaştırmak için çok elverişli. İstanbul dışındaki üretim-ekosistem ilişkisini ve oyun sonrası konuşmaları izleyin; buradaki örnek liste 2024 arşividir.

Kaynak / takip: Resmî program kaydı

06 Uluslararası Bursa Çocuk ve Gençlik Tiyatroları Festivali

Bursa | Takvim edisyona göre değişir | Çocuk/gençlik tiyatrosu

Çizgi / gelenek: Çocukları ayrı bir estetik ve kültürel hak öznesi olarak ele alan tiyatro; uluslararası gösterimler, atölyeler ve sanatçı karşılaşmaları.

Oyunlar / yazarlar: 2019 arşivinden Valeria Guglietti'nin el gölgesi çalışması; Hansel ve Gretel Yol; Viu el Teatre: Pintamúsica. Masal, müzik ve görsel anlatı birlikte izlenebilir.

Bilmeniz gereken: Çocuk gelişimi dersiniz, seyirci araştırması ve erişilebilirlik için yararlı. Çocuk tiyatrosunu yalnızca öğretici içerik olarak okumayın; yaş grubu, dil, süre ve duyusal deneyim de dramaturjik tercihlerdir.

Kaynak / takip: Festival · Yapım örnekleri / 2019

07 Uluslararası Bursa Karagöz Kukla ve Gölge Oyunları Festivali

Bursa | Edisyon takvimi izlenmeli | Gelenek ve çağdaş kukla

Çizgi / gelenek: Karagöz, kukla ve gölge oyununu farklı ülkelerin görsel performans teknikleriyle karşılaştırmaya açan festival.

Oyunlar / yazarlar: Metin yazarından çok hayalî/oynatıcı, kukla tasarımcısı, ses ve gösteri tekniği üzerinden takip edilir. Karagöz geleneği ile uluslararası kukla biçimleri birlikte okunabilir.

Bilmeniz gereken: Osmanlı sözlü/kentsel kültür hattınız için özellikle uygun. Karagöz'ü bütün kukla veya gölge tiyatrolarının genel adı gibi kullanmayın. Festivalin kendi programından tekniği ve sanatçıyı saptayın.

Kaynak / takip: Resmî festival dizini · Festival tarihçesi

08 Atta Festival

İstanbul | Genellikle 20 Kasım çevresi | Bebek, çocuk ve gençlik sanatı

Çizgi / gelenek: Küçük yaşlardan başlayarak sanat ve kültüre katılım; tiyatro, dans, müzik, etkileşimli işler ve rahatlatılmış gösterimler.

Oyunlar / yazarlar: Arşivde Bloom, Rothar, Hermit ve bebekler için luzAzul opera gibi farklı biçimler bulunur. Sabit oyun yazarı kanonundan çok yaş/deneyim tasarımı önemlidir.

Bilmeniz gereken: Çocuk gelişimi ve engellilik çalışmalarınızı buluşturur. "Relaxed performance"ı estetik düzeyi düşük oyun diye okumayın; duyusal ve davranışsal erişim koşullarını düzenleyen bir sunum biçimidir.

Kaynak / takip: Festivalin kendi profil açıklaması · Repertuvar dizini · Yaklaşım